

COOPERA

Integrating Dual Higher Education In Moldova and Ukraine

Deliverable 3.2.

RECOMMENDATIONS for amendments to the Law on Higher Education

UKRAINE

**DUAL
HIGHER
EDUCATION**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COOPERA
DUAL HIGHER EDUCATION IN MOLDOVA AND UKRAINE

COOPERA

INTEGRATING DUAL HIGHER EDUCATION IN MOLDOVA
AND UKRAINE

Recommendations for amendments to the Law on Higher Education:

UKRAINE

Project Acronym:	COOPERA
Project full title:	INTEGRATING DUAL HIGHER EDUCATION IN MOLDOVA AND UKRAINE
Project No:	617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP
WP / Deliverable/ Action:	WP3 / D3.2/ A3.2 - Recommendations for amendments to the Law on Higher Education secured
Project partner (s):	P5-P9
Place/ Date:	Kyiv, Ukraine

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COOPERA
DUAL HIGHER EDUCATION IN MOLDOVA AND UKRAINE

Recommendations for amendments to the Law on Higher Education secured is a deliverable within COOPERA project "Integrating Dual Higher Education in Moldova and Ukraine", reference number 617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP, funded by the European Union through the Erasmus + Programme 2014-2020, KA2 – Cooperation for innovation and the exchange, Key action 2 - Capacity Building in Higher Education.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COOPERA
DUAL HIGHER EDUCATION IN MOLDOVA AND UKRAINE

„The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.”

GENERAL PROVISIONS

The Ukrainian partners of the project, after a detailed study of the experience of international partners (A2.1.2), development of DHE model (A2.1.3), piloting of the dual program (A4.4), jointly elaborated the recommendations to the Ministry of Education and Science of Ukraine (P9-MESU/UA).

The following recommendations were elaborated:

- Recommendations on supplementing the content and practical implementation of the Regulation on the dual form of professional pre-higher and higher education (WP3-A3.3/ D3.3)¹.

The Recommendations` document integrated several recommendations from the key stakeholders from Ukraine, namely:

- Recommendations for the preparation and implementation of educational programs of dual form of education (DFZO) in partnership with the business environment in higher educational institutions, prepared by the Regional Office of the Union of Enterprises and Industries (Uzgorod, Zakarpattia Oblast).
- Recommendations on the initiation and organization of educational programs for the dual form of higher education (DFZO) in partnership with the business environment in higher educational institutions, prepared by the Zakarpattia Federation of Employers.

The respective Recommendations for the further development of the dual form of education in Ukraine were sent to P9-MESU/UA for consideration. These documents are an important step in the improvement of dual education in Ukraine, aimed at improving the training of specialists and their employment in cooperation with business.

After receiving and learning of the documents prepared by the Ukrainian partners, the P9-MESU/UA presented its Letter of gratitude to the project`s consortium.

---

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23#Text>

УНІВЕРСИТЕТ "КРОК"

Україна, м. Київ, 03113,
вул. Табірна, 30-32, а/с 65
Тел.: (044) 399-99-09, 455-57-12
Тел./факс: (044) 456-84-28
krok@krok.edu.ua

№ 170 від «26» листопада 2024.

рекомендації консорціуму
університетів Молдови та України,
проект Еразмус+ КА2 «КООПЕРА»
щодо розвитку дуальної освіти в Україні

Університет «КРОК», національний координатор консорціуму університетів в рамках проекту Еразмус+ КА2 «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні»/«КООПЕРА», вивчивши досвід міжнародних партнерів проекту (Вища школа Баден-Вюртемберг, Німеччина; Університет Леріди, Іспанія; Академія вищої школи, Польща; Академія економічної освіти, Молдова; Вільний міжнародний університет, Молдова; Технічний університет Молдови) надсилає Міністерству освіти і науки України від імені українських університетів – учасників консорціуму (Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Одеський національний економічний університет) матеріали та пропозиції для подальшого вдосконалення та розвитку дуальної форми освіти в Україні:

Додаток 1. «Рекомендації щодо доповнення змістовного наповнення та практичної імплементації Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти», підготовлені українськими університетами-партнерами.

Додаток 2. «Рамкові Рекомендації щодо ініціювання та організації навчальних програм у партнерстві з бізнес-сектором у вищих навчальних закладах Республіки Молдова» (переклад), підготовлені університетами-партнерами Молдови.

Додаток 3. «Рекомендаціями щодо підготовки та впровадження освітніх програм дуальної форми здобуття освіти (ДФЗО) у партнерстві з бізнес середовищем у вищих навчальних закладах», підготовлені Регіональним відділенням УСПП в Закарпатській області.

Додаток 4. «Рекомендації щодо ініціювання та організації навчальних програм за дуальною формою здобуття вищої освіти (ДФЗО) у партнерстві з бізнес середовищем у вищих навчальних закладах», підготовлені Федерацією роботодавців Закарпаття.

Сподіваємось, що документи будуть корисними!

З повагою,
Ректор

Андрій КУЧКО

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

I. Загальні положення

1. Рекомендації щодо підготовки та впровадження освітніх програм, що реалізуються за дуальною формою здобуття вищої освіти (далі – ДФЗВО) розроблені відповідно до статті 49 Закону України «Про вищу освіту» та Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2023 року № 426.

2. Рекомендації розроблені в рамках проекту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA», номер 617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-SBHE-SP.

II. Нормативно-правова база

1. Рекомендації розроблені на підставі таких нормативно-правових актів:

- а) Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII;
- б) Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2023 року № 426 (далі – Положення № 426);
- в) Кодексу законів про працю України;
- г) Законом України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»;
- д) Законом України «Про відпустки»;
- є) Законом України «Про охорону праці»;
- е) Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 року № 93 (із змінами).

III. Започаткування освітніх програм з ДФЗВО

1. Заклади вищої освіти започатковують освітні програми ДФЗВО залежно від потреб ринку праці, готовності роботодавців залучати здобувачів вищої освіти до практичної діяльності, а також попиту на вступ до програми.

2. Заклади вищої освіти підписують двосторонні договори з роботодавцями, в яких будуть визначені умови та строки реалізації ДФЗВО здобувачами вищої освіти.

IV. Розробка освітніх програм ДФЗВО

1. У закладах вищої освіти освітні програми ДФЗВО розробляються на підставі Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 року № 266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 7 липня 2021 р. № 762) із змінами.

2. Освітні програми ДФЗВО можуть бути запроваджені на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти.

3. Відповідно до розділу II. “Планування освітнього процесу” Положення № 426 закладом вищої освіти розробляється окремий навчальний план, що охоплює весь період реалізації освітньої програми, який має відповідати вимогам щодо забезпечення тривалості практичного навчання, передбаченим для дуальної форми здобуття вищої освіти.

4. Освітні програми за дуальною формою, розроблені у партнерстві з роботодавцями, реалізуються на підставі договору (угоди) про співпрацю між закладом вищої освіти та роботодавцем або, в разі укладання, договору між закладом освіти, роботодавцем і здобувачем (Положення № 426).

5. Відповідно до Положення № 426 між закладом вищої освіти та роботодавцем укладається двосторонній договір про співпрацю. Вважаємо за необхідне уточнити зміст такого договору, який зокрема повинен передбачати:

а) права та обов'язки сторін при професійній підготовці здобувачів вищої освіти та розробці навчального плану освітньої програми;

б) обсяг та очікувані програмні результати навчання здобувача вищої освіти на робочому місці;

в) порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці;

г) порядок працевлаштування здобувача вищої освіти та оплати його праці;

д) умови та порядок розірвання двостороннього договору у разі відмови однієї зі сторін від взятих на себе зобов'язань.

6. Відповідно до Положення № 426 час практичного навчання на робочих місцях обліковується у кредитах ЄКТС і має становити від 25 до 60 відсотків від їх загального обсягу, передбаченого навчальним планом, що складається для організації навчання за дуальною формою здобуття вищої освіти. Такий відсоток погоджується з роботодавцем. Підтримуємо такий підхід, оскільки він передбачає гнучкість реалізації освітнього процесу за ДФЗВО та забезпечує автономність ЗВО.

7. З метою забезпечення набуття програмних компетентностей і результатів навчання, необхідних на ринку праці, а також відповідно до Національної рамки кваліфікацій, заклад вищої освіти та представник бізнес-середовища за взаємною згодою визначають освітні компоненти, які реалізуються за дуальною формою.

8. Заклад вищої освіти призначає куратора та координатора, а роботодавець - наставника та координатора, відповідальних за кожного здобувача вищої освіти, який бере участь у такій програмі. Відповідно до Положення № 426 функції координатора дуальної освіти та куратора від ЗВО визначаються внутрішніми Положеннями, а функції наставника та координатора від роботодавця в реалізації дуальної форми здобуття освіти визначаються у договорі.

9. Заклад вищої освіти може залучати представника роботодавця, з яким він уклав двосторонній договір про співпрацю, до викладання освітніх компонентів на певний період, при цьому оплата праці представника роботодавця здійснюється відповідно до чинної нормативної бази та відповідно до отриманої кваліфікації.

V. Права та обов'язки сторін, залучених до реалізації освітніх програм ДФЗВО

Пропонуємо додатково визначити права та обов'язки сторін, залучених до реалізації освітніх програм ДФЗВО.

1. Права та обов'язки закладу вищої освіти при реалізації освітніх програм ДФЗВО

1.1. Заклад вищої освіти визначає партнерів для освітнього процесу за освітньою програмою ДФЗВО відповідно до вимог ринку праці та до профілю освітньої програми.

1.2. Заклад вищої освіти розробляє навчальний план обраних освітніх програм дуальної форми здобуття вищої освіти з урахуванням рекомендацій, що надані роботодавцем.

1.3. Заклад вищої освіти інформує здобувачів вищої освіти, які навчаються за дуальною формою здобуття освіти, про їхні права та обов'язки, а також про особливості освітньої траєкторії в рамках освітньої програми.

1.4. Заклад вищої освіти призначає координатора, який організовує освітній процес за ДФЗВО та виступає сполучною ланкою між закладом та роботодавцем з питань:

- а) працевлаштування здобувача вищої освіти у роботодавця в якості співробітника;
- б) роботи співробітників роботодавця в межах закладу освіти (якщо це можливо) для досягнення освітніх цілей відповідної освітньої програми;
- в) координації здійснення безперервної професійної підготовки працівників роботодавця для досягнення освітніх цілей відповідної освітньої програми;
- г) забезпечення підготовки двостороннього договору між закладом вищої освіти та роботодавцем;
- д) забезпечення зайнятості здобувача вищої освіти в діяльності роботодавця, що відповідає профілю фахівця та цілям кваліфікації.

2. Права та обов'язки роботодавця під час реалізації ДФЗВО

2.1. Роботодавець забезпечує проведення практичної підготовки для здобувачів вищої освіти, які навчаються за дуальною формою здобуття освіти відповідно до цілей освітньої програми.

2.2. Роботодавець призначає наставника, відповідального за здобувачів, які навчаються за дуальною формою здобуття освіти, який забезпечує зв'язок між роботодавцем та закладом вищої освіти з питань:

- а) структурування діяльності здобувача вищої освіти (години, дні, тижні) у роботодавця, після узгодження з куратором від закладу вищої освіти;
- б) комунікація з гарантом програми закладу вищої освіти під час розробки навчального плану, інформування його/її про навички/компетенції, ПРН які вимагаються від здобувача вищої освіти, працевлаштованого у роботодавця;

в) повідомлення закладу вищої освіти щонайменше за один місяць у разі виникнення будь-яких перешкод у досягненні результатів професійної підготовки здобувачів вищої освіти, працевлаштованих у роботодавця.

2.3. Роботодавець встановлює методи і критерії відбору здобувачів вищої освіти для виконання навчального плану дуальної форми здобуття вищої освіти, а також випускників дуальної форми здобуття освіти для працевлаштування у нього.

Додаткові заходи заохочення роботодавців до участі в програмах ДФЗВО

2.4. Роботодавець має право на податкову пільгу у разі укладання договору зі здобувачем, що навчається за дуальною формою здобуття освіти:

(за кошти (за ініціативою) Міністерства освіти і науки (???) підприємствам надається:

– цільова позика (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування здобувачів, що навчаються за ДФЗО;

– дотація на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування здобувачів, що навчаються за ДФЗО;

– фінансова допомога на безповоротній основі для створення спеціальних робочих місць для працевлаштування здобувачів, що навчаються за ДФЗО.

– фінансова допомога на технічне оснащення діючих робочих місць для працевлаштування здобувачів, що навчаються за ДФЗО;

– технічне переоснащення виробництва з метою створення додаткових робочих місць для працевлаштування здобувачів, що навчаються за ДФЗО.

Для роботодавців, які працевлаштовують здобувачів, що навчаються за ДФЗО, діє пільговий розмір ЄСВ (8,41% бази нарахування протягом терміну дії двостороннього договору.

Отже, роботодавець, який працевлаштовує здобувачів, що навчаються за ДФЗО, не несе значних додаткових витрат. При цьому він формує позитивний імідж компанії в очах державних служб, клієнтів і свого колективу, що дає йому додаткові переваги та прямі економічні вигоди.

IV. Видача диплома та додатка до диплома здобувачам вищої освіти, які навчаються за ДФЗВО

1. Здобувачам, які навчались за дуальною формою здобуття вищої освіти, видаються відповідні дипломи бакалавра/магістра встановленого зразка.
2. Також вважаємо за необхідне уточнити, що інформація про конкретну траєкторію студента з деталізацією діяльності, здійснюваної на підприємствах, в установах та організаціях, буде передбачена у Розділі 4 Додатку до диплома, затвердженого Наказом № 102 від 25.01.2021 Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатка до них, зразка академічної довідки.

**РАМКОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ІНІЦІЮВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ У ПАРТНЕРСТВІ З БІЗНЕС-СЕКТОРОМ У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА**

I. Загальні положення

1. Рамкові рекомендації щодо ініціювання та організації навчальних програм у партнерстві з бізнесом у вищих навчальних закладах Республіки Молдова (далі - Рамкові рекомендації) розроблені на основі статті 110 Кодексу про освіту № 152/2014.
2. Рамкові рекомендації розроблені в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA», номер 617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP

II. Нормативно-правова база

3. Рамкові рекомендації розроблені на основі таких нормативно-правових актів:
  - a) Кодекс про освіту № 152/2014;
  - b) Номенклатура напрямів професійної підготовки та спеціальностей у вищій освіті, затверджена Постановою РМ № 482/2017;
  - v) Рамковий план підготовки бакалаврів (цикл I), магістрів (цикл II) та інтегрованих програм вищої освіти, затверджений Наказом МОН № 120/2020;
  - d) Положення про організацію навчання на рівні бакалаврату (цикл I) та інтегрованого навчання, затверджене Наказом МОН № 1625/2019;
  - e) Положення про організацію та проведення навчання у вищій магістратурі (цикл II), затверджене Постановою ГД № 80/2022;
  - f) Рамкове положення про практику у вищих навчальних закладах, затверджене Наказом МОН № 203/2014.

III. Започаткування навчальних програм у партнерстві з бізнес-сектором у вищих навчальних закладах Республіки Молдова

4. Вищі навчальні заклади обиратимуть навчальні програми, які реалізовуватимуться у партнерстві з бізнес-середовищем, залежно від потреб ринку праці, готовності економічних агентів залучати студентів до практичної діяльності, а також попиту на вступ до програми.
5. Навчальні заклади підпишуть двосторонні угоди з підприємствами/організаціями/компаніями-базами практики, в яких будуть визначені умови та строки проходження студентами практики на цих підприємствах/організаціях/компаніях.
6. Договір про партнерство між вищим навчальним закладом та базовими підприємствами/організаціями/компаніями затверджуватиметься Радою зі стратегічного розвитку інституції.
7. Програми професійної підготовки, що реалізуються у партнерстві з бізнесом, підлягають зовнішньому оцінюванню якості для отримання тимчасового дозволу на експлуатацію та/або акредитації Національним агентством із забезпечення якості освіти і наукових досліджень або іншим агентством зовнішнього оцінювання якості, зареєстрованим у Європейському реєстрі забезпечення якості відповідно до нормативних положень, аналогічно до класичних програм вищої освіти.

IV. Організація навчальних програм у партнерстві з бізнесом у вищих навчальних закладах Республіки Молдова

8. Навчальні програми, організовані у партнерстві з бізнес-середовищем у вищих навчальних закладах Республіки Молдова, будуть розроблені в рамках спеціальностей Номенклатури напрямів і спеціальностей професійної підготовки, затвердженої Постановою уряду № 482/2017.
9. Навчальні програми, розроблені у партнерстві з бізнес-середовищем, можуть бути організовані як на рівні I циклу бакалаврату, так і на рівні II циклу магістратури.
10. Навчальні плани програм вищої освіти, що реалізуються у партнерстві з бізнес-середовищем, розробляються додатково до навчальних планів класичних навчальних програм і проходять процедури реєстрації та узгодження відповідно до чинного законодавства.
11. Освітні програми, організовані у партнерстві з бізнесом, реалізуються на підставі договору про співпрацю між закладом вищої освіти та організацією/компанією-партнером.

12. Між закладом вищої освіти та базовими підприємствами/організаціями/компаніями укладається двостороння угода про співпрацю:

- a) права й обов'язки сторін при професійній підготовці студентів та розробці навчального плану освітньої програми;
- b) переваги суб'єктів господарювання - приватних юридичних осіб при працевлаштуванні студентів;
- c) формат і зміст тристороннього договору між вищим навчальним закладом, підприємством/організацією/компанією-базою практики та студентом, який навчається за навчальною програмою, що реалізується у партнерстві з бізнес-середовищем;
- d) розподіл обов'язків у процесі професійного навчання та практичної діяльності студента за програмою у партнерстві з бізнесом;
- e) умови та порядок розірвання тристороннього договору в разі відмови однієї зі сторін від взятих на себе зобов'язань.

13. У порядку відступу від Рамкового плану підготовки бакалаврів (цикл I), магістрів (цикл II) та інтегрованого навчання, затвердженого наказом МОН 120/2020, навчальні програми, що реалізуються у партнерстві з бізнес-середовищем, можуть містити частку практики до 30% від загальної кількості навчальних кредитів, відведених на програму, що здійснюється відповідно до положень тристороннього договору, на розсуд закладу вищої освіти та представника бізнес-середовища.

14. Розподіл навчальної та позанавчальної діяльності для освітньої програми, організованої у партнерстві з бізнесом, здійснюється програмним офіцером вищого навчального закладу після консультацій з представниками партнерської організації, компанії.

15. З метою забезпечення набуття компетентностей, необхідних на ринку праці, а також відповідно до Національної рамки кваліфікацій, навчальний заклад та представник бізнес-середовища за взаємною згодою визначатимуть навчальні модулі, що відповідають профілю випускника, та спосіб набуття теоретичних і практичних навичок за взаємною згодою.

16. Вищий навчальний заклад та представник бізнесу призначають наставника, відповідального за кожного студента, який бере участь у такій програмі, обов'язки якого будуть викладені у тристоронньому договорі.

17. Роботою наставників у вищих навчальних закладах керуватиме інституційний Центр профорієнтації та консультивання.

18. З метою підтримки молоді та підвищення їх здатності до працевлаштування, вік студентів, які навчаються за освітньою програмою у партнерстві з бізнес-середовищем на першому циклі на рівні бакалавра, не перевищуватиме 25 років, а вік студентів, які навчаються за освітньою програмою на другому циклі на рівні магістра, не перевищуватиме 30 років.

19. Вищий навчальний заклад може запросити працівника представника бізнес-середовища, з яким він уклав двосторонній договір про співпрацю, в якості академічного асистента на певний період часу для викладання частини або всього розділу курсу та/або модуля, при цьому оплата праці працівника здійснюється відповідно до чинної нормативної бази та відповідно до отриманої кваліфікації.

20. Оцінювання студента, який навчається за навчальною програмою, що реалізується у партнерстві з бізнес-середовищем, здійснюватиметься відповідно до положень Рамкового положення про практику у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом МОН № 203/2014.

V. Права та обов'язки сторін, залучених до реалізації навчальних програм, організованих у партнерстві з бізнесом

5.1. Роль Міністерства освіти і науки в організації навчальних програм у партнерстві з бізнесом

21. Міністерство освіти і науки створює вторинну нормативно-правову базу для сприяння реалізації навчальних програм, організованих у партнерстві з бізнесом.

22. Міністерство освіти і науки координує навчальні плани програм професійно-технічної освіти, організованих у партнерстві з бізнесом, що розробляються паралельно з класичними програмами професійно-технічної освіти за відповідними спеціальностями.

23. Міносвіти затверджує типовий договір про проходження практики студентами, які навчаються за навчальними програмами, що реалізуються у партнерстві з бізнес-середовищем.

24. Міністерство освіти і науки видає дипломи студентам, які навчаються за програмами, організованими у партнерстві з бізнес-середовищем, на тих самих умовах, що й студентам, які навчаються за традиційними програмами.

5.2. Завдання закладу вищої освіти при реалізації програм вищої освіти у партнерстві з бізнесом

25. Заклад вищої освіти визначає партнерів для організації програм вищої освіти, організованих у партнерстві з бізнес-спільнотою, відповідно до вимог ринку праці та інституційної спроможності.

26. Заклад вищої освіти розробляє навчальний план обраних програм, які будуть організовані у партнерстві з бізнесом, після консультацій з визначеним роботодавцем.

27. Заклад вищої освіти інформує студентів, які навчаються за програмами вищої освіти, організованими у партнерстві з бізнесом, про їх права та обов'язки, а також про особливості освітньої траєкторії в рамках програми.

28. Заклад вищої освіти призначає відповідального за програму, який виступає сполучною ланкою між закладом та компанією/організацією-партнером зі свого боку:

- a) працевлаштування студента в організації/компанії в якості співробітника;
- b) робота співробітників організації/компанії-партнера в межах навчального закладу (якщо це можливо) для досягнення освітніх цілей відповідної програми;
- c) координація здійснення безперервної професійної підготовки (психолого-педагогічної ініціації) працівників організації/компанії для досягнення освітніх цілей відповідної програми;
- d) забезпечення підписання тристороннього договору між студентом, навчальним закладом та партнерською організацією/підприємством;
- e) забезпечення зайнятості студента в діяльності організації/компанії, що відповідає профілю фахівця та цілям кваліфікації.

5.3. Обов'язки партнерської організації/компанії у програмі вищої освіти, організованої у партнерстві з бізнесом

29. ПО забезпечить проведення практик для студентів, які навчаються за програмами вищої освіти, організованих у партнерстві з бізнес-середовищем відповідно до цілей кваліфікації та профілю фахівця.

30. ПО призначає наставника, відповідального за студента/ів, які навчаються за програмами вищої освіти, організованими у партнерстві з бізнес-середовищем, який забезпечує зв'язок між ОП та вищим навчальним закладом зі свого боку:

- a) Структурування діяльності студента за кластерами (години, дні, тижні) в організації/компанії-партнері після узгодження з представниками вищого навчального закладу.
- b) Комунікація з програмним менеджером вищого навчального закладу під час розробки навчальної програми, інформування його/її про навички/компетенції, які вимагаються від студента, працевлаштованого в організації/компанії.
- c) Повідомлення вищого навчального закладу щонайменше за один місяць у разі виникнення будь-яких перешкод у досягненні професійної підготовки студента/студентів, працевлаштованих в організації/компанії.

31. Після завершення навчальної програми та отримання диплома, ПО укладає трудові договори зі студентами, зарахованими на навчальні програми, що реалізуються у партнерстві з організацією/компанією, на умовах, переглянутих Трудовим кодексом Республіки Молдова, після завершення навчальної програми та отримання диплома студентом.

32. ПО встановлює методи і критерії відбору студентів для виконання навчальної програми у партнерстві з бізнес-середовищем, а також випускників (цих програм) з дипломами про вищу освіту для працевлаштування в ньому.

VI. Видача диплома та додатка до диплома студентам, які навчаються за програмою у партнерстві з бізнесом

33. Диплом бакалавра/магістра випускника навчальної програми, реалізованої у партнерстві з бізнес-середовищем, видаватиметься відповідно до положень Кодексу про освіту № 152/2014 та Наказу № 421/2020 про затвердження зразків дипломів бакалавра, магістра та інтегрованого навчання.

34. Інформація про конкретну траєкторію студента з деталізацією діяльності, здійсненої в організації/підприємстві/компанії-базі практики, буде передбачена у Розділі 6 Додатку до диплома, затвердженого Наказом № 441/2019 про затвердження зразка Додатка до диплома бакалавра, магістра та інтегрованого навчання.

Український союз промисловців і підприємців
Регіонального відділення
УСПП в Закарпатській області

Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Поштова, 3
E-mail: zakarpatbud@gmail.com a.kindrat@ukr.net

дата 14, 06 2024р.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ
ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ДФЗО) У ПАРТНЕРСТВІ З БІЗНЕС
СЕРЕДОВИЩЕМ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Рекомендації щодо підготовки та впровадження освітніх програм дуальної форми здобуття вищої освіти (далі – ДФЗВО) розроблені відповідно до статті 49 Закону України «Про вищу освіту» та Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2023 року № 426.

Рекомендації розроблені в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA» (617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP).

Керуючись чинним законодавством, потребами ринку праці в умовах галузевої і виробничої реструктуризації промисловості, пов'язаної із воєнним станом, релокації бізнесу з тимчасово окупованих та прифронтових зон до тилкових регіонів, та визнаючи гостру потребу у підготовці висококваліфікованих кадрів для пріоритетних сфер і галузей, та враховуючи передовий міжнародний досвід у цій сфері, вимоги і стандарти Європейської та Національної рамки кваліфікацій, і результати співпраці з ДВНЗ «УжНУ» і Центром кар'єри УжНУ в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA» (617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP) щодо впровадження та пілотування дуальних освітніх програм, вважаємо за необхідне врахувати наступні рекомендації щодо подальшого вдосконалення і розробки законодавства щодо впровадження дуальних навчальних програм:

(1) законодавчого підґрунтя для визнання нацстандартів якості вищої професійної освіти:

- вищі навчальні заклади обирають навчальні програми, які реалізуються у партнерстві з бізнес-середовищем за дуальною формою здобуття освіти, залежно від потреб ринку праці, готовності стейкхолдерів та економічних агентів залучати студентів до практичної діяльності, а також попиту на вступ на відповідні програми;

- представники роботодавців, бізнес-структури (підприємства, установи, організації, компанії - бази практики і навчання) і вищі навчальні заклади підписують двосторонні угоди, де чітко визначені умови та строки проходження студентами практики і навчання у цих структурах;

- дуальні навчальні плани програм вищої освіти, що реалізуються у партнерстві з бізнес-середовищем, розробляються на основі додатково до навчальних планів навчальних програм;

- освітні програми, організовані у партнерстві з бізнес-структурами, реалізуються на підставі договору про співпрацю між закладом вищої освіти та підприємствами, установами, організаціями, компаніями;

(2) права та обов'язки сторін, залучених до реалізації навчальних програм, організованих у партнерстві з бізнесом:

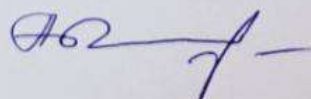
- представник бізнесу (підприємства, установи, організації, компанії) та вищого навчального закладу призначають наставника, відповідального за кожного студента, який бере участь у такій програмі, обов'язки якого викладені у тристоронньому договорі;

- роботодавець-представник бізнесу (підприємства, установи, організації, компанії) встановлює методи і критерії відбору здобувачів вищої освіти для виконання навчального плану дуальної форми здобуття вищої освіти, а також випускників дуальної форми здобуття освіти для працевлаштування у нього. При цьому рекомендуємо забезпечити роботу представників роботодавців щодо встановлення методів і критеріїв відбору студентів і випускників для виконання навчального плану ДФЗО та працевлаштування у співпраці з Центром кар'єри університету, з метою забезпечення фахової профорієнтації та консультування, побудови кар'єрної траєкторії студента. Такий підхід сприяє професійному становленню майбутнього спеціаліста, формує бізнес-середовище для підтримки активного вибору й планування професійної кар'єри студентів і випускників. Роботою наставників у вищих навчальних закладах керуватиме інституційний Центр кар'єри;

- з метою забезпечення набуття компетентностей, необхідних на ринку праці, а також відповідно до Національної рамки кваліфікацій, навчальний заклад, Центр кар'єри університету та представник бізнес-середовища за взаємною згодою визначатимуть навчальні модулі, що відповідають профілю випускника, та спосіб набуття теоретичних і практичних навичок за взаємною згодою.

Адаптація міжнародного досвіду в рамках обміну кращими практиками та партнерської співпраці в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA» (617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP) щодо підготовки та впровадження освітніх програм дуальної форми здобуття вищої освіти в цілому дозволить забезпечити організацію співпраці політиків, бізнесу, соціальних партнерів; розробку законодавчого підґрунтя для визнання нацстандартів якості вищої і професійної освіти; залучення кваліфікованого персоналу з виробництва до наставництва та педагогічної діяльності; врахування конкретних запитів підприємств до змісту та якості вищої і професійної освіти; забезпечення інституційних досліджень, профорієнтаційних заходів, професійного і кар'єрного консультування.

Голова правління

Олексій Кіндрат

Вих. № 32 від 14 червня 2024 року

За місцем вимоги

Рекомендації щодо ініціювання та організації навчальних програм за дуальною формою здобуття вищої освіти (ДФЗО) у партнерстві з бізнес середовищем у вищих навчальних закладах

Рекомендації розроблені в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA» (617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP).

Рекомендації щодо підготовки та впровадження освітніх програм дуальної форми здобуття вищої освіти (далі – ДФЗВО) розроблені відповідно до статті 49 Закону України «Про вищу освіту» та Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2023 року № 426.

Керуючись чинним законодавством, потребами ринку праці в умовах галузевої і виробничої реструктуризації промисловості, пов'язаної із воєнним станом, релокації бізнесу з тимчасово окупованих та прифронтових зон до тилкових регіонів, та визнаючи гостру потребу у підготовці висококваліфікованих кадрів для пріоритетних сфер і галузей, та враховуючи передовий міжнародний досвід у цій сфері, вимоги і стандарти Європейської та Національної рамки кваліфікацій, і результати співпраці з ДВНЗ «УжНУ» і Центром кар'єри УжНУ в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA» (617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP) щодо впровадження та пілотування дуальних освітніх програм, вважаємо за необхідне врахувати наступні рекомендації щодо подальшого вдосконалення і розробки законодавства щодо впровадження дуальних навчальних програм:

(1) законодавчого підґрунтя для визнання нацстандартів якості вищої професійної освіти:

- вищі навчальні заклади обирають навчальні програми, які реалізуються у партнерстві з бізнесом, залежно від потреб ринку праці, готовності стейкхолдерів та «економічних агентів» залучати студентів до практичної діяльності, а також попиту на вступ до програми;
- вищі навчальні заклади підписують двосторонні угоди з підприємствами, установами, організаціями, компаніями - базами практики, в яких визначаються умови та строки проходження студентами практики та навчання у цих структурах;
- дуальні навчальні плани програм вищої освіти, що реалізуються у партнерстві з бізнесом, розробляються додатково до навчальних планів класичних навчальних програм;
- освітні програми, організовані у партнерстві з бізнесом, реалізуються на підставі договору про співпрацю між закладом вищої освіти та підприємствами, установами, організаціями тощо;

(2) права та обов'язки сторін, залучених до реалізації навчальних програм, організованих у партнерстві з бізнесом:

- роботодавець (підприємство, установа, організація тощо) призначає наставника, відповідального за студента, який бере участь у такій програмі, обов'язки якого викладені у договорі;
- роботодавець (підприємство, установа, організація тощо) встановлює методи і критерії відбору здобувачів вищої освіти для виконання навчального плану дуальної форми здобуття вищої освіти, а також випускників дуальної форми здобуття освіти для працевлаштування у нього. При цьому рекомендуємо забезпечити роботу представників від

роботодавців щодо встановлення методів і критеріїв відбору студентів і випускників для виконання навчального плану ДФЗО та працевлаштування у співпраці з Центром кар'єри університету, з метою забезпечення фахової профорієнтації та консультування, побудови кар'єрної траєкторії студента. Такий підхід сприятиме професійному становленню майбутнього спеціаліста, формуватиме сприятливе середовище для підтримки активного вибору й планування професійної кар'єри студентів і випускників. Роботою наставників у вищих навчальних закладах координуватиме інституційний Центр кар'єри;

- з метою забезпечення набуття компетентностей, необхідних на ринку праці, а також відповідно до Національної рамки кваліфікацій, навчальний заклад, Центр кар'єри університету та роботодавець за взаємною згодою визначатимуть навчальні модулі, що відповідають профілю випускника, та спосіб набуття теоретичних і практичних навичок.

Адаптація міжнародного досвіду в рамках обміну кращими практиками та партнерської співпраці в рамках проєкту ERASMUS+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні / COOPERA» (617490-EPP-1-2020-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP) щодо підготовки та впровадження освітніх програм дуальної форми здобуття вищої освіти в цілому дозволить забезпечити:

- підвищення якості підготовки фахівців, які формують основу трудового потенціалу для інноваційного розвитку економіки, відповідно до сучасних вимог ринку праці і потреб роботодавців;
- підвищення конкурентоздатності випускників закладів освіти, скорочення періоду їх адаптації до професійної діяльності, сприяння росту рівня зайнятості молоді;
- врахування конкретних запитів підприємств до змісту та якості вищої і професійної освіти;
- здобуття студентами практичних навичок під час здобуття вищої освіти;
- залучення кваліфікованого персоналу з виробництва до наставництва та обміну практичним досвідом;
- проведення профорієнтаційних заходів, професійного і кар'єрного консультування.

З повагою,
Голова ОР «Обласна
федерація роботодавців
Закарпаття»

Володимир Панов